

Izhaja vsaki dan.
Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri. ob ponedeljkih ob 2. uri zjutraj.

Posamične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.

Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 5. večer. — Cene oglaševanja 16 st. na vrsto petič; poslanice, smrtnice, javne zaveze in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON šte. 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša
za vse leto 24 K. pol leta 12 K. 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.)
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijska lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 13.
Poštno-hranilnični račun št. 652.841.

Rusko-japonska vojna.

(Brzobjavne vesti).

Rusko baltičsko brodogradnja.

SAIGON 18. Obe ruski floti sta se dne 8. t. m. združili izven indo-kitajskih teritorijalnih vod. Ladije so odpravile na visoko morje ter so dne 14. t. m. odplule v vzhodni smeri. Lazaretska ladja „Orel“ je namenjena odpluti v Šangaj. Admiral Jouquière poroča, da je na svojem inšpekcijskem potovanju ob ansamski obali zadobil povoljen utis.

LONDON 18. Danes „Lloyd“ dopisala brzobjavka iz Singapura poroča: Poveljnik parnika „Sagora“ javlja, da je blizu predgorja Varela, ležečega 40 milj severno od zaliva Honkce, plul mimo ruskega brodogradnje, ki je obstajalo iz 42 ladij ter počasi plulo proti severu.

Južna mandžurska železnica.

LONDON 18. Dopisnik „Reuterjevega biro“ pri armadi generala Oku je dne 14. t. m. sporočil preko Furana. Železnica je dogotovljena ter jo je do Tielinga možno uporabljati. Na mesto poditih mostov so narejeni provizorični. Severno od Tielinga popravljajo Japonci železnico z vsemi močmi. Material za italije mostove prihaja iz Japonske. Na tisoče džunk ga iz Niučanga po reki Liao dovažajo v Tieling.

Oskrbovanje ruskega brodogradnje.

HONGKONG 18. Specialni dopisnik „Reuterjevega biro“ je videl dne 16. t. m. zvečer na svoji vojni v Kwangšauvan 150 težko obloženih kitajskih džunk z živili za baltičsko floto. Džunke so bile vsidrane 20 milj južno zapadno od predgorja St. John. V Kwangšauvanu je vse mirno.

Položaj na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 18. Skupni finančni minister baron Burian je danes predpoludne oddal svojo vizitko pri voditeljih združene koalicije. Minister se hoče najprej pogajati z Francem Košutom, ki je pasadaj v Somboru, od koder se nocoj povrne v Budimpešto.

BUDIMPEŠTA 18. Današnji listi pretesavajo misli barona Buriana. „Pester Lloyd“ piše: Mi ne smatramo misli barona Buriana presanguističnega. Morda se stranke odzovejo, da prično razpravljati o vprašanju, ne bi li kazalo se zopet prijeti načine, ki bi temu te je dosedaj sledilo. Koalicija ima zdaj zopet priliko, dokazati deželni, da si je svesta dolžnosti, ki jih jej nalaga sedanjí položaj in odgovornosti, ki jo ima, ter da je tudi sposobna delovati.

„Budapesti Hirlap“ se izraža z o skeep- tčno in pravi: Kakor visoko čislamo mi osebo barona Buriana, vendar ne moremo

njegovi misli pripisovati nobenega pomirli- vega učinka.

BUDIMPEŠTA 18. Ministerski pred- sednik grof Tisza je dospel danes semkaj iz Geszta.

Brzobjavne vesti.

Dr. Lueger — deželni maršala namestnik

DUNAJ 18. „Wiener Zeitung“ je pri- občila, da je cesar imenoval deželni po- slanec dra. Karola Luegerja namestnikom deželni maršala nižje avstrijskega deželni zbornice.

Češki deželni zbor.

PRAGA 18. Deželni zbor se je sestel ter je imel formalno sejo, na kateri je de- želni odsek predložil proračun za leto 1905, ki zaključuje z nepokritim primanjkljajem 13 in pol milijonov kron. Med došliimi vlogami se nahajajo interpelacije radi prepovedi nem- ških hišnih in drugih napisov v Pragi, potem radi ustanovitve okrožnega sodišča v Trut- novu in spremembe deželni reda glede sestave deželni odbora. Prihodnja seja v ponedeljek.

Naše mnenje o Rusiji*).

Odgovor, kogar tiče.

I.

Pametno je, da se ljudje toli zanimajo za Rusijo, za njene skrbi in za njene boje; koristneje je to, ker si s tem razširjajo svoje duševno obzorje. Nikakor pa še ni s tem opravičeno, da se čuti poklicanega sleherni, ki je kedaj iz dalje čul besedo „kozak“, „kmete“, ali „nagajka“, da stopa v resni pozi na sodni stol, odkoder presoja najtežja državno- pravna in socialna vprašanja, ki tise v ruski državi na rešitev, ter da prodaja po ceni svoje bolj in manje potrebne nasvete. Še manj opravičeno je, če oblačijo taki ljudje svoje sovraštvo v prazne fraze in sipljejo žolč in strup na državo, katere ne poznajo in ne umejejo. To posledice ukgo igrajo med nešte- tmi drugimi tudi tržaški lažno-nacionalni in laško-internacionalni, ponajveč čifatski no- vinarji ves čas, odkar je začela rusko-japonska vojna.

Nasproti takim ljudem ni nam treba ustrašiti se, ampak povemo jim lahko na vsa usta, kaj mislimo o Gorkem in o Rusiji in s kakimi željami smo na njeni strani vspridlo njenih vnanjih in notranjih bojev. In tudi se nam ni bati o tem, da bi nas mogel kdo opravičeno ozmerjati s kapitalisti, sovražnimi guženim in brezpravnim, kajti ta naš narod je že kakor tak in po svoji sestavi proletar- ski narod! In naravno je, da je tudi mislje- nje njegove duše idealno-demokratsko. A to

*) Ta odgovor nam je doposlal isti očivdec, ki je ožigal tisto znano protirusko demonstracijo v gledališču Verdi. Op. uredništva.

— Verujem ti! Berislavova usta so mi javila tvojo usodo. Žal mi je, da so tvoje nade prehitre, obžalujem striščevo in tvojo zaobljubo.

— Ah, je pomajala deklica obupno z glavo, povej mi vse, vse, pa bila nočem vsaka beseda. Vedeti hočem, ali mi bo obup- pani pasti v grob, ali pa dvigne moja borna nada glavo podobno malemu črvu.

— Čaj torej, gospica! je rekel križar, čujte tudi vi dobri ljudje, ker vem, da ne boste nosili mojih besed na jezik vsa sveta. Očrtati hočem velike stvari z malimi besedami. Dosti je, da je toliko krvi teklo brezpametno, čemu torej še polno krvavega pripovedovanja? Na kratko je bilo to-le. Šel sem bil za Ivanišev vojsko v Srijem, a vedno ob knezu Berislavu. Nisem hotel leno zevati v samostanu, meč tem, ko se drugi bjejo za pravično stvar.

Sprvega je spremljala sreča našo za- stavo. Sovražniki so leteli pred nami kakor pleve in padali so po tleh kakor velika zrna. A, ko smo se pridružili tvojemu stricu

je gotovo, da drugače sodi ljubezen, drugače pa sovraštvo! In tudi to se nam vidi neop- rečno, da je od objektivnega presojanja bolj oddaljeno, s'epo sovraštvo, nego pa pa- metna ljubezen. To pa gojimo mi, k d- dar gledamo na Rusijo!

In tedaj sodimo mi o Gorkem, da je globok poznavatelj svojega naroda, zaostalega za drugimi, ne morda radi svoje nenadarje- nosti, ampak zgolj zbog doslej neugodnega zgodovinskega nerazvijanja; sodimo o Gorkem iz njegovih del, da je velik filozofsko-socialen idealist, — mnogi njegovih tako iskrenih česilev ga brčkone niti ne poznajo — ki želi dobro najnižjim in najnesrečnejim, in da je, odprši literaturi nov svet, najgeni- jalnejši glasnik teh poslednjih. In zato nam je velesimpatičen... Pri vsam tem pa je vendar-le človek! In kakor tak ne brez zmot. Abotno bi bilo, ako bi kdo zahteval, da moramo imenitnega astronoma, ker je velik astronom, hvaliti tudi tedaj, ko se je poizkusil kakor nespreten dilatant na gledališkem odru... In izlet Gorkega na politično polje je bil (po našem prepričanju) ponesrečen poskus in za- tegavoljo nam kakor politik ni simpatičen. Povsodi doma je samo Willy iz Berlina... Kajti, kdor — čitudi zvest dobrim prinči- pom, in z namenom, da jih uresniči — pri- izkuša silovitim preobratom delati svoji do- movini težko — v kr t'čem trenutku, ko se ista bori za svojo moč, za svoj ugled, za blagostanje svojih otrok s tisoči vnanjih — sovragov, ta se ne sme čuditi, ako se mu postavljajo po robu ljudje, ki imajo kaj do- movinskega čuta, pa naj si bo dotičnik — avstrijski, ruski ali italijanski državljani... Tako tudi mi ne moremo aplaudirati Gorkemu. Ako je ta človek slučajno pisateljski veleum, ratjaka se eno oko. In to je storila Rusija. Zatisnemo se morda tudi obe oči. To storijo nemara tudi ruski sodniki. V čas h vnanjega miru bi bil seveda poizkus Gorkega napravil na nas drugačen utis. Tedaj bi bil v nas heroj, sedaj pa ni!

Rusko-japonska vojna.

TRST, dne 18. maja 1905.

Ozirom na dogodke v dnevih pri Muk- denu postaja polagoma jasneje in jasneje. Mi smo že konstatirali, da se sedaj priznava vseobče, da niti govora ne more biti o tem, da so bili Rusi strateško premagani pri Mukdenu. Napor, ki smo ga vedno zastopali vzlic vsemu nasprotnemu kričanju, je raval- dal sedaj malone vseobčno, nazor namreč, da tudi srđiti boji pri Mukdenu to imeli isto tendencijo, ki se na ruski strani vleče kakor rudeča nit v vsej tej znameniti vojni, ten- dencija po pridobivanju časa. In da je bilo umaknenje od Mukdena že prej določeno v principu, kar nam potrja tudi okolnost, da je Kuropatkin že par dni poprej dal odvesti

Leknu, umaknili so se pred nami, kakor da jih je strela odnesla. Sedaj je bil Nikola Gorjanski zver, a mi lovei. Prihiti so nam B šnjaci na pomoč. Vse se je gnetlo k nam. Krasna vojska in tolika, da bi popila Do- navo in Dravo. Poleteli smo preko vode in raztepli Gorjanskega sredi temne noči. Da si videla Barislava. Bog! Dvomil sem že, da-li je človek, kakor smo mi drugi ljudje, in da-li ni marveč angelj ali vrag, kateremu meč nič ne more. Rival se je na konju skozi besno vrvenje, skozi meče in strele do ša- tora Gorjanskega. Za en la, pravim vam, in stlačili bi bili Gorjanskega v svojo torbo. Razlili smo se kakor voda po madjarski zemlji vse do Pečuha in da ni bilo vraga, preplavili bi bili tudi mesto Budim. — To je prišlo Šišmana za dušo in nehal je samo obljubljati. Tedaj se je nagnila tehtnica na drugo stran, sreča naz je zapustila.

Luksemburgovec je stlačil skupaj, kar je imel vojske do zadnjega eigana, pak je potlačil tudi nas. K temu je začel loviti s podkupovanjem tudi med našimi ljudmi, in

veliko vojnega materiala in banko proti severu. Če se pa umaknenje ni izvršilo tako gladko, kakor je bilo želeti in kakor je Ku- ropatkin gotovo računal — vled česar so bile, seveda, tudi več izgube, razmerno več nego v istotako prirejeni bitki pri Lisojanu — to 'so gotovo provzročile nepredvidjeno vmes stopivše okolnosti. Vse to nam potrja te dni vest, ki jo prinašajo ruski listi: da je namreč Kuropatkin izrekel svoje obžalova- nje, ker se ni že 8. marca začel umikati, k a k o r j e h o t e l. Tega ni storil, ker ga je več podrejenih mu poveljnikov zaprosilo, naj jim dovoli še ostati v zavzetih pozicijah in se dalje bojevati. Gotovo so se udejali nadi, da dosežajo vspehov. Tej prošnji se je Kuropatkin udal in posledica temu je bilo mesto dobrovoljnega umikanja po načrtu pozneje izsiljeno in zato z večimi izgubami spojeno umi- kanje.

Če so čitatelji pazno sledili našim tedi- njim razmotiranjem, se bodo spominjali, da smo posebno naglašali, da je sedaj — od 6. na 7. dan marca — najugodnejši moment za umikanje, ako se je Kuropatkin odločil za to. Če pa se ni odločil za to — smo rekli — potem se mora čutiti dovolj močnega, da izvojuje boj do konca. (Glej šte. „Edinosti“ od konca februarja do 10. marca!) Ta na- zor je danes popolnoma potrjen, ker je po- jašnjeno, da se je Kuropatkin res hotel umi- kniti že dne 8. marca, a da se je ugodni moment zamudil le vsled gori omenjene pro- šnje podrejenih poveljnikov.

Te stvari smo poklicali v spomin, da se bo videlo, kako da okolnost, da ni prišlo tako, kakor je kdo računal, še n i k a k o r n i d o k a z o m, d a n i p r a v r a č u - n a l. V vojnih dogodkih nastopajo pač slučaji, ki jih ne more nikdo predvidjati.

O bivanju brodogradnje Roždestvenskega še vedno ne vemo nič določnega. Vesti je sicer dovolj, ki govore to in ono, ali nobena ne more povedati nič pozitivnega. Treba preč potrpežljivo čakati.

Brodogradnje admiral Togo.

Iz Tokija so sporočili berlinskemu listu „Lokal-Anzeiger“, da je popolnoma nez- znano, kje da se nahaja brodogradnje admiral Toge. Posadka brodogradnje ne sme pošiljati svojem nikakih pisem, ker je vsako dopi- sovanje prepovedano.

(No, mi smo tega prepričani, da Ro- ždestvenskemu vendar ni neznan bivanje japonskega brodogradnje. Opomba uređ.)

Dogodki na Ruskem.

Koncesije Poljakom.

Izšel je carski ukaz, ki ublažuje dose- danje dolčeb v deveterici zapadnih gubernij nasproti prebivalstvu poljske narodnosti glede jemanja zemljišč v zakup in nakupovanja zemljišč. Dalje se uvajajo zopet zborovanja

našlo se je dovolj pset, ki so poštanje in dušo odnesli na trg. Tega je Gorjanski komaj čakal. Skočil je in zaletel se na nas kakor r's.

Sedaj so oai podili nas preko vode in preko gore — do reke Bosut. Tu smo se ustavili, obrnivi obzore proti njim. Solnce nam je bilo ravno nad glavo, ko je došlo do živega. Še sedaj mi zvoní po ušesih poludne od vsške cerkve. Dalje ne, je bila naša beseda, in zatisnili smo podpetnike v zemljo, kakor da so naše noge zarile koren v tla. Udarila je vojska ob vojsko, dlan ob dlan. Križani Bog! Malokedaj sem videl toliko mrtvih glav. Kakor da kosí travo. Priznati treba, krvavi smo bili pod kožo mi, krvavi tudi oni. Ali! je zamrmral stari, obrisavi si bele brke potem, ko je bil pošteno po- tegnil iz vrča. Živan, človek! si-li videl kedaj, kako silen veter vije staro hrast'e sedaj sem, sedaj tja, kakor da se klanjajo stara stebila? Tako tudi mi in oni. Ali po- vražje smo se klanjali. Treskalo je in tre- skalo. Tehnica je omahovala sem in tje.

PODLISTEK.

206

Prokletstvo.

Zgodovinski roman Avgusta Šenoe. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomič.

Prevel M. O.—O.

— So, do enega, gospica. Živ je ban Ivaniš, živ je škof Pavel, in knez Stjepko — samo — je nadaljeval žalostno, pokazavi z roko na tla, strica Laska ni več.

— Vem, vem, je zahtela Angelija, po- krivša si obraz; ali hitro je zasukala glavo in vskliknila: a drugi?

— Umejem nasmehnil se je križar v žalosti. O Berislavu vprašuje, o svojem za- ročniku. Živ je in zdrav, misli zvesto na-te, živo je odnesel glavo iz krvavega sekana. Bil sem mu tovarišem na krvavega bojišča, v vseh srečah in nesrečah naših.

— Ah, nesreča! je vzdahnila Angelija v solzah. Oče Filip! Da bi vedel, koliko strel je prebilo to moje ubogo srce.

plematice, oziroma volje v ta zborovanjsa. V rečenih devetih gubernijah se dovoljuje pouk v poljaskem jeziku po elementarnih in srednjih šolah v tistih krajih, kjer je večina učencev poljske narodnosti. Naučni minister je dobil nalog, da preskrbi sredstva za nemudno izvedenje teh določil. Razun tega se imajo takoj izvesti drugi od carja že odobreni sklepi ministerskega komiteja glede omejenosti četvorice zapadnih gubernij.

O položaju v Avstriji.

Čim določneje se je širila vest, da misli baron Gautschi svoje ministerstvo preobnoviti, da je misli parlamentarizirati, to je odločiti birokrate ter jih nadomestiti z osebami iz parlamenta, tem živahneje je postajala diskusija o tem namerovanem eksperimentu. In dvomljiv eksperiment bi bil to res! Kajti nejasnost in nedoločnost političnega in parlamentarnega položaja je trajno še toliko, da je pač ni tako bistrovodne politične glave, ki bi mogla povedati z gotovostjo, da-li bi namerovana preobnova bila v prilog ali na škodo rahlim začetkom boljšanja, ki so se pokazali v ravnokar odgodjenem zasedanju zbornice poslancev.

Najznačilnejši moment v razvnerši diskusiji je ta, da se Nemci bolj in bolj odločno protivijo parlamentariziranju ministerstva. Tu je zopet tako le en eksempl, kako malo morale in koliko sleparstva je v politiki naših nemških strank. Ravno Nemci so, ki se najbolj širokoustijo, kakor da so oni in le edino oni čuvarki avstrijske ustave in konstitucionalnih in liberalnih principov; oni so, ki sebebo tudi v imenu tega čuvarstva reklamirajo neko privilegovano stališče med avstrijskimi narodi. Ko pa gre sedaj za to, da bi se uprava države odvedla s poti poluabsolutizma na pot konstitucionalizma, so prav isti Nemci za vsemožnost vlade in obnemoglost parlamenta nasproti upravi! Fakt sam na sebi je že dovolj poučen. Razloga za tako vedenje Nemcev sta v glavnem dva. Prvi je ta, da je v nemških strankah toliko ministerskih kandidatov, kolikor je nekoliko bolj bistrih glav, tako, da bi bilo veliko število, ki bi se čutili zapostavljene, ako bi kdo drugi postal minister. Ker torej eden drugemu ne privlačajo ministerske časti in — ministerskih dohodkov, pa se vsi postavljajo na stališče: če ne jaz, pa tudi kdo drugi ne. Iz tega egoističnega razpoloženja izhaja soglasje na nemški strani proti parlamentariziranju ministerstva. To bi bil razlog osebnega egoizma.

Drugi razlog pa je nacionalnega egoizma. V narodnem pogledu je za Nemce res najugodnejše, ako imamo uradniško vlado, saj nas uče vse dosedanje skušnje, da so vsa uradniška ministerstva sestajala dosedaj iz Nemcev. Nemški birokratje so zagriženi in ob enem — ako so lepo med seboj — svoobodnejši v čuvanju nemško nacionalnih interesov, nego bi bili nemški parlamentarci. Čim bi bilo ministerstvo sestavljeno iz parlamentarcev, bi bile nemškim členom ministerstva bolj vezane roke. Difinitivno to minoli tisti časi, ko je parlamentarčno ministerstvo bilo možno, sestavljeno iz samih Nemcev. Naj bo ministerski predsednik kdorkoli in naj v visokih starih veje še tako protislovenski duh, vendar je danes izključeno, da ne bi v parlamentarnem ministerstvu sedelo tudi nekaj Slovanov.

To je priznal ravno te dni podpredsednik zbornice poslancev, poslanec Kaiser, ki

Ban Ivaniš je sipal pod svojim mečem mrtva trupla kakor sejalec zrna. Berislav je kosil glave na levo in desno kakor kosci. Bil sem tik njega. Kar tresle so se mi trepalnice, kakor so padale glave. In Laeko, ubogi Laeko! Bog, Bog, ko se domisljam tega! je zaječal stari kržar in potegnil laket pred oči. Laeko je mel te lahke konjenike pred seboj kakor veter prah. Ali stoj! je zakričal Filip razjarjeno, skočivši po koncu in stegnivši roke pred-se, da so se vsi streli od strahu. Tu glejte! je začel kazati s prstom po mizi. Na desno sta stala Ivaniš in Korpad, na levo Berislav, Hedervar. Tu sem bil tudi jaz. Sredino je držal Laeko pod kraljevo zastavo. V nas se je zagrizel stari Morović, ali je dobil počteno po zobeh. Korog se je sprijel z Ivanišem, ki mu je po vražje lomil rebra. Divno je bilo, kako so se širila naša krila. Tudi v sredini je Laeko odbijal Šimontorja. Ali glej! Od tam le se praši oblak. Zabučalo je, zasijalo skozi oblak.

(Pride še.)

se je z vso odločnostjo izrekel proti preobnovi ministerstva, in je tudi s činično odločnostjo povedal vzrok temu odporu. Menil je namreč, da bi po preobnovi ministerstva prišlo v isto tudi slovanskih poslancev, zbog česar bi za Nemce nastala nevarnost, da bi na razna uradniška mesta prišli tudi Slovani. Človek mora res stmeti na takem cinizmu. Po takem se ne bi smeli čuditi, ako danes jutri Nemci nastopijo z zahtevo, da je v državne osnovne zakone vsprejeti določilo, da na ministerska in viša uradniška mesta smejo priti le Nemci!

Pojasnili smo torej dva razloga, radi katerih se Nemci tako odločno upirajo, preobnovi uradniškega ministerstva v parlamentarčno. Eden in drugi razlog izvira iz grdega egoizma in tudi na tem eksemplju vidimo, kako malo etike in kako malo iskrenosti je v politiki naših nemških strank.

Za staroslovensko bogoslužje.

Zagrebaški »Obzor« je priobčil na zagrebško meščanstvo nastopni poziv:

»Hrvatsko svečenstvo je v svojej spomenici na škofa izjavilo željo, da naj zdaj v Rimu delajo za našo pravico na staroslovenski jezik v cerkvi. V tem času, ko se ima v Rimu odločiti o tej stvari, je dolžnost tudi hrvatskega meščanstva, da reče svojo. Da se o tem vprašanju razpravlja, je nekoliko meščanov pozvalo razno meščanstvo glavnega mesta Zagreba na razgovor, ki bo v mestnem streljišču dne 21. maja. Nadamo se, da bo slavno meščanstvo uvažilo važnost časa in važnost samega vprašanja v hrvatski stvari ter da pride v velikem številu na ta razgovor. Tudi zunanje izjave od pojedincev in korporacij so dobrodošle.«

Ljubljanski »Slovenec« piše v svoji včerajšnji številki pod naslovom: »Glagolica v akvilejski metropoliji« med drugim nastopno:

»Glede glagolice same je bilo med Slovencev vsaj do sedaj vedno premalo zanimanja. Da, mnogi so celo vsak korak na tem polju smatrali za neko vrsto razkolništva; a skrbna naša vlada je s policijskimi sredstvi zasledovala posamezne osebe, baveče se s tem, za vse Slovence tako važnim vprašanjem.

Glagolica je bila, kakor je zelo spretno dokazal dr. Gruđen (v zadnjem »Katoliškem Obzoriku«), v srednjem veku opora slovenskemu jeziku, a pomčijo te zamogel se je takrat popolnoma spojiti slovenski narod s hrvatskim ter narediti na ta način temelj mogočnemu narodu, ki bi se bil vpešno branil proti zvitim Germanom in oholim Madjarom. Glagolica je bila Slovincem tako priljubljena, da so jo rabili skozi več stoletij v svetnih zadevah in v sv. liturgiji, bila je enakopravna z latinskimi jeziki. Duhovniki glagoljasi iz Istre — največ iz sedanjih krške škofije — so službovali med Slovinci. Hrvat in Slovenec sta bila v srednjem veku zedinjena po glagolici kakor liturgičnem jeziku. Duhovniki glagoljasi pa niso bili nikaki »uskoki«, ki bi bili pobegnili iz hrvatskih krajev tja — ter služili tam le za častno, marveč so bili stalni duhovni pastirji. In to so mogli biti samo zato, ker je glagolica med Slovinci pravno obatojala.«

Drobne politične vesti.

— Gospodarska kriza na Španskem. Iz Madrida poročajo, da se časniki pečajo z gospodarsko krizo v južni Španiji ter rišejo pokraj kakor zelo resen. Žetev je izgubljena; kmetje zapuščajo svoja polja, na katerih sta silna vročina in suša vse posušila. Ministerski svet se je že baval s to krizo ter s sredstvi, da jej odpomore. V več krajih je prišlo že do velikih demonstracij. Moralo je posredovati redarstvo, bilo je ranjenih tudi več oseb in mnogo jih je bilo aretovanjih.

— Morilec velikega kneza Sergija je bil, kakor javljajo iz Petrograda, povsem na tibo justiciran, in sicer obesen.

— Španskega kralja Alfonza je imenoval angleški kralj povodom njegove rojstnega dne generalom angleške armade.

— Krečansko vprašanje in Makedonija. Scijski cificiozni list »Novi Viek«, govore o krečanskem vprašanju, povdarja, da ne morejo velevaliti rešiti prej tega vprašanja, kakor pa makedonskega, ker bi ta rešitev povzročila, da bi prišlo v

nevarnost vse, kar se je do sedaj storilo na Balkanu za vzdrževanje »status quo« in miru.

— Ustaja v Arabiji. Petrograjski list »Novoje Vremja« je prejel poročilo iz Adena, da je pri Lenso pšel načelnik turškega generalnega štaba, Issel paša, ter da je 3000 turških vojakov pobegnilo v ustaški tabor ter se branijo vojvati proti svojim sovražem. Položaj v Arabiji je zelo kritičen.

Domače vesti.

Smrtna kosa. V Tolminu je umrl dne 16. t. m. gospod dr. Fran Preselj. Pokojnik je bil v Trstu znana oseba iz časov, ko je bil avskultant na tukajšnjem deželnem sodišču in potem koncipijent pri tukajšnjem odvetniku, gospodu dr. Mat. Pretnerju. Pokojnik, ki mu je bilo še le 32 let, je bolehal že dlje časa.

Blag mu spomin!

Zavarovalnica za slučaj neugod in hrvatski jezik. (Dopis z Voškega.) Te dni sem čital neki hrvatski dopis gornjega zavoda na nekega V. I. iz Jušić, v katerem naznanjajo, istemu, da se njegovo obrt uvrščuje v gotovi nevarnostni razred in da bo moral plačevati gotov prispevek. Dopis je napravljen na tiskovini, katero se le izpolnjuje z dotičnimi imeni in številkami, a en del mora biti pisan (izlasti, kar se tiče utemeljenja in dolžnosti zavarovanja.) — Ta drugi del se pa glasi doslovno:

»Dužnost osiguranja obuhvatit« (ovo je že tiskano) brez razlike sve raduške bili cni stalno ili samo privremeno uposleni te koji so od samog gospodarstva ili od njegovag puguđnika na rad uzito i plaćeni.«

To torej naj bo hrvatski! In tak jezik naj umeje oseba, kateri je dopis poslan!! To je že skrajna brezobraznost gori rečenega zavoda! Isti je ustanovljen največ za primorske Slovence! Ali s takim jezikom se izpostavlja istega roganju. Brezobrazno je, da se večini prebivalstva tako kvari in pači jezik. Takih in še hujših dopisov pošilja gori navedeni zavod vsaki dan, a jaz se le čudim, da dotičniki vsprejmejo tako kolobocijo in da ne vračajo zavodu takih dopisov s pripombo, da ne morejo umeti takega »galumatija«.

Iz goriške okolice nam poročajo: Živimo pod uplivom gradnje nove železnice. Ta »železna kača« je povzročila pri nas popolno socijalni preobrat. Da-si je bil n. pr. Solken tudi prej živahen kraj, kjer so vozili skozi vsi vozovi namenjeni v asko dolino, se je njegova živahnost v zadnjem času najmanjše podasetorila. Gradi se nov most, ki bo s tehnične strani zanimiv že vled tega, ker bo imel velikanški obok iz rezanega kamena nabrežinskega ter bo največji mostni obok v vsej naši državi. Na sto in stotine rezanih kamenov se vporabi; če pomislimo, da stane en sam tak kamen 120×70 cm³ na mesto postavljen 70 gld., ei lahko predstavljamo, kako velikanško sušo pomenja ta most za našo državne blagajne. Nam se sploh čudno zdi, zakaj so šli graditi most preko Soče, ko kmalu za Kanalom prahaja železnica zopet na levi Sočin breg. Že iz strategičnih ozirov — in strategična je ta železnica v prvem oziru — je to čudno, ker mutatis mutandis Bog zna, da-li se v teku časov italijanska meja ne pritegne do Soče? Pomisliti je tudi, da je v slučaju vojne mnogo težje ščititi most, nego navadno prog. Proga, ako je porušena, se kmalu popravi, važen most, razgnan v zrak, pa bi v vojni bil lahko usdepolen. Da pa je naša nova železnica strategična železnica »katxohena«, nam priča dejstvo, umevno tudi vsakemu lajku, da je železnica tako zdana, da prav nikjer ne vodi naravnost preko ceste. Ali so cesto ponizali ali pa železnico povišali. Samo nobenih ravornic. To je naravno vled tega, da bi ob vojnem času ne bilo nikakšnih prometnih ovir. Tak način gradnje je seveda mnogo dražji, a kaj se gospodje a la Witte brgajo za ljudke milijone? Dkter plačujemo, smo dobri, potem pa nam porekó: »der Mohr hat seine Pflicht gathan, er kann gehn«. Še en dokaz strategične važnosti nove železnice: ob novem goriškem kolodvoru se gradi nenavadno velika »rampa«, ki bo segala od solkanske ceste pa notri do kolodvorskih skladišč. Nimen je prozoren: take rampe so pripravne zelo za konje, da jih ob času vojne hitreje in brez premostitve spravljajo v vagona in obratno. — Pri sv. Luciji so zgradili celo poseben »Mili Arabahahof«. Čuje se celo, da premišljujejo v vojnem ministerstvu o

uvedenju posebne vojaške »branche« železniskih čuvajev. Iz-med vojakov bi izbrali gotovo število, ki bi prakticirali na železnicah. Sicer bi bili na železnicah navadni čuvaji kakor drugod, samo v času, kadar bi frčale svinčenke in granate, bi poklicali dotične vojaške v službo. Sliši se — česar se pa zbog molčljivosti prizadetih krogov ne more trditi z gotovostjo — da namerava vojaška uprava napraviti na novi železnici poskus z vojaškimi želez. čuvaji. Strategična je nova železnica v eminentnem smislu, da si vlada zatrjuje, da jo na gradnji vodi korist naroda. No, stara stvar je, da, kdor zanikuje, potrjuje. Dobro poznamo strategičen pomen nove železnice, samo še ne vemo, katerim strategom bo služila: ali avstrijskim, ali pruskim? Vederemo! Nemški »Mihl« si ob novi železnici že tudi menca roke; zdaj ne bo govoril samo: eine jut jegratene Jans und eine Jansleber ist eine jute Jabe Jottes! — ampak bo pristavil še: und ein Stückel Oesterreich dazu! — Saj bo pa tudi res lepo: v Hamburgu stopati na vlak, do Trsta se lepo najesti, napiti in naspiti ter morda še užiti kakšnih družih posvetnih sladkosti, v Trstu čariti svoje bančne posle, potem pa hajdi zopet v carstvo orla. Direktno zvezo Hamburg-Trst so v žel. ministerstvu že preštudirali in je stvar že odločena. Kaj ko bi se zahtevalo iz trgovinskih ozirov in v avstrijskem interesu direktno zvezo Trst-Olesa preko Bilegagrada? To bi nas preklinjali. In vendar bi taka zveza imela veliko važnost. Trst-Hamburg veže jug se severom, Trst-Olesa pa bi vezala vzток se zapadom. Razlika je samo v interesih. Od ene bodo vlekli Germani korist, od druge bi se lahko okoristili Slovani. Slovanom pa se ne sme pomoči. Prejasno stoji na germanskem orlu: »ceterum autem censeo Slavos esse delendos!«

C. k. schönerejanci na Štajerskem. Za vesti ta vrste bi mogli odpreti posebno stalno rubriko. Vled samomoma državnega poslanca Wolffhardta ima mestna skupina Maribor izvoliti novega poslanca. Za ta mandat se poteza tudi schönerejance Wastian, kakor da drugi nemški kandidat še ni dovolj nemški. Izvolitev schönerejance je posebno na srečo e. k. višemu geometru Martinyju. Da pripomore po svoji moči v izvolitev tega kandidata, je zaprosil mož za dopust — radi bolehnosti. Tamu za razmere na Spodnjem Štajerskem že več nego dovolj značilnemu dejstvu je postavljena krona po nadaljnem dejstvu, da se je tudi res dovolj zaproseni dopust, ki nima druge svrhe nego agitacijo za izvolitev schönerejance. »Süddeutsche Presse« pripominja k temu škandaloznemu dejstvu: Mi vprašujemo predpostavljene oblasti: »Je li dobil Martiny svoj dopust v politične svrhe in je li tudi za to plačan z denarjem slovenskih davkoplačevalcev?« — To vprašanje zadobiva posebno ilustracijo po dejstvu, da isti mož tudi povodom zadajih občinskih volitev ni mogel iti v svoj urad, ker je hotel — agitirati.

C. kr. schönerejanci na Štajerskem so znamenita posebnost, ki jo s posebnim ljubaznijo neguje slavni avstrijski vladni zistem!

Od sv. Ivana. Naj se danes nekoliko oglasim s par vrsticami o našem delovanju v trdnjavi vavtivanški. Zadnjih par let smo pri nas nekoliko zaostali v gojenju našega narodnega petja. S tem pa ni rečeno, da smo nazadovali v obče. Smo bili pač zaposleni z drugimi narodnimi nalogami in smo se trudili za naš napredek. V petju pa smo zastajali iz jako umilivega vzroka — pevo-vodje nismo imeli. Sedaj pa se je tudi v tem pogledu jelo obračati na bolje. V Gospodarskem društvu na Frdeniču se je ustanovil n. pr. možan pevski zbor pod imenom »Sv. Ivarska mladina«. Iz res je ta zbor sestavljen iz samih mladeničev, ki jim je na čelu kakor vodja Udovič. Tega smemo torej smatrati ustanoviteljem zbora. Predsednikom si je zbor izbral mladeniča Križmančiča Ivana, ki je res vreden to časti. In da je dorasel tej častni nalogi, to je pokazal že na izletu v Divačo minolo nedeljo. Lipo je znal disciplinirati svojo mlado četo. Do srca me je ganilo, ko je v čudoviti Rudolfov vilenici zadonel iz mladih prs veličastni zbor »Jez sem Slovenec«. Žal, da ni moglo to društvo radi neugodnega vremena nastopiti na odru in se seznaniti z občinstvom. Priporočamo pa mladini, naj ne zamudi prve prilike, ki se jej ponudi.

Da ne prezrem ničesar, naznanjam dalje, da so v našem »Narodnem domu« snuje tamburaški zbor in tudi ta iz same mladine. Smem torej zatrditi zadovoljstvom, da tudi

Vrsta vrčka 4 štv.

Službo pisarja pri kakem odvetniku ali v kakšni trgovini išče 26-leten mladenič, ki je dovršil 4 gimnazijalne razrede in je popolnoma vešč slovenskemu in nemškemu jeziku v besedi in pisavi. Naslov pove naša uprava.

Mladenič vešč slovenskega in nekoliko nemškega jezika, star 29 let, želi vstopiti v kako poljedeljsko službo. Ponudbe pod »Mladenič« na »Edinost«.

Meblovana soba z 2 posteljama in majhna sobica se odda s 1. junijem v bližini »Narodnega doma«. Po dogovoru tudi s hrano. Kje — pove uprava »Edinosti«.

Prodajalnica rokovic in kravat

A. HUBMANN
Corso 19 — Ustanovlj. 1865 — Corso 19
rokovnice glave 1, 2 gumba gl. 1, 3 gumba gl. 1-20
rokovnice od kože Dante za prti 3 gumba „ 1-20
rokovnice z imit. rane kože, 3 gumba „ 0-50
rokovnice od škotske niti, 3 gumba nč. 40 in 50
rokovnice perferirane, kineške, 3 gumba nč. 40 in 50
Polovične rokavice od svila bombaža —
novost. — Milo „kok“ 8 nč., graški in grški
prah za obraz 10 in 15 novč.
Kravate zadnje novosti.
Rokovnice se opere v 24. urah.

M. SALARINI
v ulici Ponte della Fabbrica št. 2.
(Vogel ul. Torrente.)
Pomlad! Poletje!

Zaloga oblek in površnikov
za gospode, dečke in otroke, velik izbor platnene obleke in kostumov, raznovrstne jope ter rumena in modra obleka za delavce.

Nov dohod blaga za obleke po meri, koje se izvrše točno in hitro po zelo nizkih cenah.

Na deželo vzorci brezplačno in franko.

PODPUŽNICA:
„ALLA CITTA DI LONDRA“
ul. Poste nuove št. 5. (vogel ul. Torre bianca)

Čudo v ceno!

500 komadov samo za gold. 1-85.

Ena krasna zamaknena dobro idoča precizijska ura na 36 urni tek s pozlačeno verzičico 1 krasna špila s ponar. biseri, kravato, 1 pozlačen prstan s ponar. kamnom za gospode ali dame, 1 krasna garnitura gumbov iz 37. double zlata za manšete, ovrtnik in prsa, 6 platnenih žepnih rut, 1 jako lepa žepna pisalna oprava, 1 krasno žepno ogledalo v skatljici z glavnikom, 1 lepo dišeče toaletno milo, 1 vez. beležnica, 12 razglednic slavnih umetnikov zadnjega stoletja, 72 angl. pisalnih peres in 395 raznih reči, ki so v hiši neobhodno potrebne. Vse skupaj z uro, ki je sama toliko vredna, stane le gold. 1-85. Pošilja na povzetje ali predplačilo.

H. SPINGARN, Krakov št. 43.

Kdor naroči 2 zavrtka, vdobi v dar 1 lep žepni nožič na dve rezili, pri več kot 2 zavrtkih se priloži vsakemu po 1 tak nožič. Za kar ne ugaja se denar takoj povrne.

Kdor se hoče dobro in z veliko ekonomijo

obleči, naj se poda v
prodajalnico
izgotovljenih oblek
I. FARCHI Barriera vecchia 5
kjer se vsaki dan izdeluje obleka
v lastni krojačnici.

Drogerija
GUSTAV MARCO
ulica Giulia št. 20.

Droge, barve, pokostj, petrolej, čepiči, ščetke, mila, parfumi itd. itd.

Zaloga šip in steklenin.

Nad 40-leten vspeh.

Najstarejša medicinska specialiteta naše pokrajine.

PASTIGLIE PRENDINI

(od ogolunjene sladke skorje)

Iznajditelj in izdajatelj P. PRENDINI v TRSTU.

Odlikovane z kolajnami in diplomami na prvih mednarodnih razstavah.

Počasičene se zaupanjem odličnih zdravnikov ter predpisane kot domače zdravilo pri: grlobolu, kašlju, hripavosti, upadnji glasu, kataru.

Zamorejo jih vživati tudi otroci, nadalje pevci, govorniki ter učitelji, da zadobijo čist in svež glas.

NB. Pazite na nepošteno ponarejanje ter zahtevajte vedno »Pastiglie Prendini«.

V skatljah: v lekarni »Prendini v Trstu« ter v vseh boljših lekarnah tukaj in v Evropi.

Podpisani naznanjam slavnemu občinstvu, da sem otvoril na

Opčinah

Restavrant Hacker

opremljen po zahtevah, preskrbljen s slovečimi vini in najboljšim kraškim teranom.

Vodstvo poverjeno je g. Angelju Palma bivšemu voditelju »Grand Restavrant Hacker« tako, da slavno občinstvo dobi tudi na Opčinah vso tisto udobnost, katero sme danes zahtevati.

Uverjen, da ga bo ugledno meščanstvo podpiralo kakor do sedaj, beleži udani

EMIL HACKER.

! Najugodnejši pogoji!
za zavarovanje.
EDINA
zavarovalna družba
ki ima
slovenskega
Prva češka splošna delniška
družba za zavarovanje na življenje
popolnoma vplačana delniška glavnica K 2.000.000.
glavnega
zastopnika v Trstu
Zavaruje na življenje in
na dohodke — na vse načine
po zelo nizkih postavkih
Natančnejša pojasnila daja
glavno zastopstvo za slovenske dežele
v Trstu, ulica Torre Bianca št. 21 I. nd.
in njegova okrajna zastopstva v vseh mestih in v večjih krajih.

Narodni kolek je

vdobiti pri upravi

»Edinost«

TOVARNA POHIŠTVA IGNAC KRON

TRST, ULICA CASSA DI RISPARMIO 5

MEBLOVANJE PO NAJMODERNEJSIH ZAHTEVAH

KATALOGI BREZPLAČNO.

Na Najvišje povelje Njegov. ces. kr. apostol. Veličanstva

XXXIV. c. k. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Za denarna loterija, 18.898 dobitkov v gotovini 512.980 kron.

Glavni dobitnik znaša 200.000 kron v gotovini.

Srečkanje se bo vršilo neprekinjeno dne 15. junija 1905. Srečka stane 4 krone. Srečke se vdobivajo pri oddelku za državne loterije, DUNAJ, III. Vordere Zollamtstrasse št. 7, v loterijskih kolekcijah, tobakarnah, davkarijah, poštnih, brzojavnih in železniških postajah ter menjalnicah. — Igralni red se daje kupovalcem brezplačno.

Srečke se pošiljajo poštne prosto.

Od c. kr. direktije loterijskih dohodkov. Oddelek državnih loterij.

Manifakturna tvrdka BERTOLI & SBUELZ

Piazza Barriera vecchia 2 in ul. Nuova 38 (naspr. palače Salem)
je nakupila ogromno množino bombažnega blaga, vsled česar ponuja
po jako nizkih cenah

KOTENINA, navadna, 66 cm po 14 novč.	KOTENINA, bela 76 cm po 18 novč.
" " 78 " " 16 "	" " 78 " " 22 "
" " 96 " " 22 "	" " 78 " " 22 "
" " 156 " " 36 "	" " 78 " " 22 "

Velikanska zaloga: erkala, satena, prtov, prtičev, brisalk, rut vse po tovarniških cenah.
Filijalka ul. Nuova št. 38

KONSTANTIN RUBINIK

Prodajalnica mrežic, Ulica Stadion 3.

Sprejema prekladanje in čiščenje svetilk na plin ob času selitve. Neprekosljivo plinove mrežice. — Vsakovrstni pripadki za razsvetljavo.

Naročbe za popolno čiščenje stanovanj.

Najboljše STISKALNICE ZA GROZDJE IN OLJKE

so naše stiskalnice »ERGOLE«

najnovejšega in najboljšega sestava z dvojno in nepretrgano pritiskalno močjo; z jamčeno najboljše delovanje, ki prekaša vse druge stiskalnice.

HIDRAVLIČNA STISKALNICA.

Najboljše avtomatično patentovane tlačne brizgalnice, ki delujejo same od sebe, ne da bi jih bilo treba goniti.

»Syphonia« plugi, stroji, za grozdje, sadje in oljke, mlin za miti grozdje. Plugi za vinograde. Stroji za sušenje sadja in drugih vegetalnih, življenskih in mineralnih pridelkov. Stiskalnice za seno, slamo itd. na roko. Mlatilnice za žito, čistilnice, rešetalnice. — Slamoreznice, ročni mlin za žito v raznih velikostih in vsi drugi stroji za poljedelstvo.

Izdelujejo in pošiljajo na jamstvo kot posebno najnovejšega izbora uresničena, najbolj pripoznanega in odlik. sestava.

PH. MAYFARTH & Co.

tovarna za poljedelske in vinske stroje, DUNAJ, II. TABORSTRASSE št. 71.

Odlikovani v vseh državah sveta z nad 530 zlatimi, srebrnimi in častnimi kolajnami.

Ceniki z mnogostevilnimi pohvalnimi pismi brezplačno.

Razprodajalci in zastopniki se iščejo povsodi kjer nismo zastopani.

„SANUS“

novi higijenični zobotrebniki
disinfektirani parfemirani
zaprošen patent

se prodajajo povsod.

C. COMINI, Trst Barriera 28

Alojz Cian & A. Visintini

naznanjata cenjenemu občinstvu, da sta prevzela na lasten račun trgovino in avtorizovano krojačnico

Alla Città di Trieste

v ul. Torrente št. 40 (nasproti gledišču Goldoni).

Tam se vdobiva velika zaloga izgotovljenih oblek za odrasle in dečke. Delavske hlače prve vrste kakor tudi blago vseh vrst in najposlednejše novosti.

Svetko Hanibal Škerl

trgovec pri Sv. Ivanu

priporoča svojo dobroznano

prodajalnico

jestvin in pekarno ter lastno

izdelane biškote.

Vedno sveže blago. Cene zmerne.

Posebno priporoča kruh, koji tudi pošilja brezplačno na dom.

ANTON SKERL

mehanik, zapriseženi zvedenec.

Trst - Carlo Goldonijev trg II. - Trst.

Zastopnik tovarne koles in motokoles »Puch«.

Napeljava in zaloga električnih zvorčkov. Izključna prodaja gramofonov, zvonov in fonografov. Zaloga priprav za točiti pivo. Lastna mehanična delavnica za popraviljanje šivalnih strojev, koles, motokoles itd. Velika zaloga pripadkov po tovarniških cenah. TELEFON šte. 1734.

Zaloga

pristnih dalmatinskih vin

lastnega pridelka kakor tudi

oljkega olja.

Prodaja na debelo in drobno.

Franko na dom olje od 5 litrov in vino v sodčkih.

Peter G. Bervaldi

ulica Gelst št. 1

TRST

Doge za parkete

hrastove ali jelove prve vrste

prodaja pod jamstvom po tovarniški ceni.

Zaloga lesa - Miclaur

ulica Fonderia št. 7

SPECIJALITETA:

likerja, pristna vina v buteljkah in na drobno. Cene zmerne. Marsala 80 nč. liter, zganje 80 nč. liter vermut 64 nč. liter.

Prodajalnica boteljk

Zaloga istrskih in dalmat. vin

v ulici Cecilia 16 (vogel ul. Ruggero Manna)

Zaloga je vedno preskrbljena z vini najboljših kletij. Cene: istrsko po 64 st., belo brisko po 80 st., opolo iz Visa po 72 st., vse franko na dom.

Za obilne naročbe se priporoča

IVAN TONEL

Zaloga

izvozno-marčne (Export-Märzen)

in vležane (Lager)

pive

v sodčkih in v boteljkah, kakor tudi

kvasa

iz tovarne Bratov Reininghaus

Steinfeld pri Gradcu.

Zaloga Mattonijeve Giesshübler

vedno sveže kisle vode

po zmernih cenah

pri

ANTONU DEJAK junior

TRST

Via degli Artisti šte. 10.